

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 23.

Fylke:

Nord-Trøndelag

Tilleggsspørsmål nr.

Herad:

Overhalla

Emne: Bordskikk til hverdags.

Bygdelag:

Krage

Oppskr. av:

Sua Lund

Gard:

Halvarmo

(adresse):

Krage, Vandal

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Emne: 23 Bordskikke til hverdags
 Det blei for det meste brukt at
 maten nå for tiden blei bakt
 og spist på kjøkkenet, dersom ikke
 kjøkkenet er for lite, da må man
 jo spise i stuen. Man ville jo
 nte ved spisebord, da går det jo
 an at sløyp legge skiver så
 det er god ruem, når det ikke er
 all for mange i familien. De
 har jo sine faste plasser, nemlig
 (men ikke som kalles høisbø
 rne for tiden. - Dette er nok best
 skikk, og brukt at barna stod
 ved bordet til konfirmasjons-
 alderen. - Men er det slutt
 med den skikk for snart en aarhund
 alder siden. - Både stov og må sitte
 hedersplassen i en stue, må well
 nær mest av en sofaen.
 At vaske hendene for man
 gikk til bords, vites ikke om
 brukt, annet enn ved visse til-
 feller, når vedkommende had-
 de vært på noe sålt arbeid.

så man syntes ena ikke
 kunne gå bilbords slite. Je
 kan ikke huske at enannfolk gikk
 bilbords med hodeplagg på.
 Ja det var nok brukelig at
 alle spiste av samme fat li
 de potetsuppe, Kjøllgrøn
 (kjøllsuppe) samt siltsuppe
 og kleppmelk osv. Det var nok
 også felles grätkonmelkoppo,
 store kumoner eller hylvekan
 skåler av treis ikke så høie men
 askillig vide opp med små
 haube eller over på. Enkelle
 tok nok grätkåben i mün
 nen frid og melken i skeia et
 ler på andre tok grätk i skua
 og dæppet den i melken, og så
 grätken og melken i münnen
 med en gang. Det er riktig
 en 10 år siden det ble abn in
 delig slutt på denne spikken
 og det ble hver sin melkoppo og
 hver sin grätkåben.
 Je kan ikke huske at grätk
 gryta ble saltet, det synes je
 huske og ha sett en såkalt
 sammefing, sammensalt av
 små brestykke så at si flettet
 inn i hverandre, så ~~det~~ ^{det} var
 en almenrelig skeppanne.
 Man måtte gride det ble servert
 varone kaldt, ha et såkalt froyer
 fat (langt fat) enner froyer

2035

eller fadet med den varme ret
den i. - Ja smørballer (smør
kuler, smørballer) har vært mye
brukt for og kanskje forskjellige
steder i utlandet. - Plutselig god fet
brød, helst brød med papir
spitt og god stekt. Bredt et
stykke flatbrød av rulle, smør
la først god med smør på, så
oven på den mejsel-skive eller
ostskive, det kunne også være
fler lag oven på hverandre,
også et flatbrød slukket oven på
den igjen, den kunne være så
tykk at det kan være så vidt man
kunne bite over den. Så om det
Bakta eller kule, bakkis, av sild
fisk, flesk eller lignende samt
posetkjenner mellom kokene
at merke.

Det blei ikke ansett som god bord-
skikk at drikke kaffe av skålen
(the-falet). - Det blei gjerne for det
meste brukt at ha sukkerbiter
i rømmen og drikke kaffe til.
Jeg husker ikke annet enn bruk
av kjøpte kniver og gaffel, men
jeg har tall med folk som er
adskillig eldre enn mig, som
kan fortelle at det ble smitt
med kniver heri teygda, som ble
brukt både av menn og kvinner
at spise med, men det kunne
da kanskje hende, at en og annen

gang at lollekruenen ble brukt
 - ja, de hadde nok hver sin, sk
 merket med navn. Har hørt
 at i rikke gamle tider brukte
 de når de hadde spist, satte de
 skeen i en spritkei beger
 det var vel bare suave skott
 beger i stuen eller spiserumme
 ut den tiden. - Har hørt si at
 de var ikke si nøie på vask
 av skeene, gjorde nok bare et
 drag med hånden. - Treerne
 var laget av tre eller horn i de
 nye tider av blikk. Det var nok
 de som hadde søloskeer, men
 de ble kanskje ikke brukt i de
 legdager. - Muffen i 10 arde
 enda brukes for tallerkener
 len nok av de si ut som små
 beger de brukes mest at spise
 sild på. - Jeg har sett taller
 kener, som har ost malt kjøf
 re i bekkene med grønne blad
 men disse var jo det at ha
 mat på men til begerpyd.
 - Bordduk brukes i forskjellige hjem,
 men det var nok i de første at
 det brukes linstuk. - Det er mest
 betydelig at ha bokstue på bordet
 enten det er bokstue eller ovalt.
 Ja, det ble skiftet, ja det var vel
 mest ost smør og brød til om
 lemmat, nok som span
 kaller. - Det var nok husmo
 nen, som skiftet det var nok

nr. 13. Barndstikke til hverdags.

Det var nok mest mærrabor
 lan som ble skiffe og til nons
 (mellemmat). Det var almin
 deles at husmoren skeft og
 delte ut maten både til barn
 og voksne. På ja halvparten
 gutter skulte nok ha litt
 mere en kærmer og barn.
 Ja, at teygemat til småbarn
 var almindelig for i tiden ferd
 særlig sukkerdoring, og så om de
 fikk flytende melk eller suppe,
 så hadde vedkomne de skeer i
 i mænnen, for et på sin selv for de
 gav barnet det var nok mest var
 kvelt eller søppen var litt kold.
 Så var det rose man kallet til
 som man brukte til småbarn
 og søge mat og jernemne. Det
 var et hvitt leketykke i en
 firkant, sukkerkarene var
 gjut at ha i hånen eller opp i
 koke man grøt av melk og bær
 lemmel og la inn en klump
 idenne levetappen gjemte til
 stett en trad ombering den
 for klumpen, denne ble stekt
 i barnets munn særlig var
 man skulle, ja det til at sove
 de gamle barnet skulte ha kærmer
 i, så de ble den selvfølgelig tygg
 av andre først. Det var jo ikke ka
 riter og da - Det er vist et få
 tall som lever høit og her bord
 kommen for og efter mållidet

6

gå i forskjellige religiøse
hjem, bli det kausse brukte
Det er en pen skikk. men det ble
nok så allfor lite brukt i
Sjeldags. - Det er uenig god at ikke
best skikk holdes, og går fra bord
som frisk bli ferdig med spis-
mengden. - Tak for matens
men lekesom til alle i syns-
lig vises opmærksomhet hjemme
men er man ikke må man jo
være mere høflig og da si tak
til verdfolket. - Dessom en fremmed
kom inn under valledet brukes
af sig "Velsign spis eller vel-
bekomme!" Dessom en fremmed
kommer så er det almindelig
af han blir bedt kaffe og
han langveis fra så bli han
også bedt om at slik var det
i mit barndoms hjem. Og det
folk langveis fra bli de be-
verket i steen. Dessom gjester
kommer like eller at de andre har
spist så ønskes det for god tone
at gjøre sig noen turer inn mens
gjesten spiser, men ikke at set-
te sig for inne da kunne ges-
ten for at vedkommende skul-
de eller han uenig han spiste